

Classe des Sciences humaines
Klasse voor Menswetenschappen

19.III.2019

**Vlamingen en Afrikaners in een gezamenlijke strijd voor het Nederlands en
Afrikaans in subsaharisch Afrika tot 1940**

door

Michael MEEUWIS*

TREFWOORDEN. — Belgisch-Congo; Zuid-Afrika; Taalrechten; Nederlands; Afrikaans; Koloniale taalpolitiek.

SAMENVATTING. — Het Koloniaal Charter dat de overname van de Congo Vrijstaat door de Belgische in 1908 wettelijk regelde, bevatte een artikel dat de taalrechten van de Vlamingen in Congo moest garanderen. Zowel in de parlementaire debatten van voor 1908, die tot het uiteindelijke artikel in het Charter leidden, als in die van decennia erna, waarin kritiek werd geuit op de niet-implementatie van het artikel, verwezen Vlaamse politici regelmatig naar de gelijkaardige taalstrijd die Afrikaners in Zuid-Afrika voerden, en naar het potentieel dat deze gezamenlijkheid van strijd had voor een duurzame aanwezigheid van het Nederlands in heel subsaharisch Afrika. In dezelfde perioden zien we dat Afrikaners in Zuid-Afrika ook naar Belgisch Congo en het Charter verwijzen in hun strijd voor de rechten van het Afrikaans in hun land (met name ten overstaan van de toenemende invloed van het Engels), en op gelijkaardige wijze dromen van een groot Nederlandstalig gebied dat zich van de Kaap tot aan de evenaar zou uitstrekken. Vanaf 1912 beginnen deze twee parallel lopende argumenteringen elkaar ook reëel te kruisen, met name in de reizen die de Zuid-Afrikaanse dominee en later eerste minister D. F. Malan naar Congo ondernam en in de contacten die de Belgische volksvertegenwoordiger en later minister van Koloniën Louis Franck onderhield met taal- en cultuurdenkers in Zuid-Afrika.

KEYWORDS. — Belgian Congo; South Africa; Language Rights; Dutch; Afrikaans; Colonial Language Policy.

SUMMARY. — *Flemings and Afrikaners in a Joint Struggle for Dutch and Afrikaans in Sub-Saharan Africa until 1940.* The Colonial Charter, which regulated the 1908 takeover by the Belgian state of the Congo Free State, contained an article that guaranteed the language rights of the Flemings in the Congo. Both in the parliamentary debates before 1908, which led to the article in the Charter, and in those after the takeover, in which criticisms of the non-implementation of the article were expressed, Flemish politicians regularly referred to the similar language struggle that was being fought by Afrikaners in South Africa, as well as to the potential this joint struggle had for a sustainable presence

* Lid van de Academie.

If you wish to contact this author, please contact the secretariat of the Academy
contact_raos@kaowarsom.be

of Dutch throughout sub-Saharan Africa. In the same periods we see that Afrikaners in South Africa also referred to the Belgian Congo and to the Charter in their struggle for the rights of Afrikaans in their country (especially in the face of the increasing influence of English), and that they dreamed in a similar way of a large Dutch-speaking area that would extend from the Cape to the equator. From 1912 onwards, these two parallel lines of argumentation intersect, amongst others in the trips the South-African Protestant minister and later Prime Minister D. F. Malan undertook to the Congo and in the contacts that the Belgian Member of Parliament and later minister of Colonies Louis Franck maintained with language and culture thinkers in South Africa.